Rok XIV

DZIENNIK POMORSKI

Nr. 69

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji	2,00 zł.
Z odnoszeniem i w agencjach	2,10 „
Na poczcie już z odnoszeniem	2,36 „
Kwartalnie w ekspedycji	6,00 „
Na poczcie już z odnoszeniem	7,08 „

Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — — części kwoty abonamentowej — —

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio łam. lub jego miejsca 15 gr. w dziale ogłoszeniowym, od wiersza mm. 3 łam. lub jego miejsca 40 gr. w dziale redakcyjnym. Z za granicy 100% drożej.

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9 przed poł.

DODATKI: „Orędownik Powiatowy powiatu chojnickiego" — „Kwiaty z Bożego Ogrodu" — „Kraina Powieści"

Poniedziałek Lugera B = Tekli M
Wtorek Gabrjela od M B R

CHOJNICE, wto ek dnia 27 marca 1934 r.

Słońca wschód 5,24 zachód 17,58
Księżyca wschód 14.27 zachód 4,31

Kondolencje Watykanu

spowodu śmierci królowej — matki holenderskiej.

Miasto Watykańskie, (KAP). Na wieść o śmierci królowej Emmy, Ojciec św. wysłał do królowej Wilhelminy holenderskiej depeszę kondolencyjną. Podobną depeszę przesłał kardynał sekretarz stanu pod adresem ministra spraw zagranicznych Holandji.

—o—

Królewska para siamska

u Ojca św.

Miasto Watykańskie, (KAP). Ojciec św. przyjął na audjencji królewską parę siamską. Rozmowa trwała kilkanaście minut, a po jej zakończeniu Ojciec św. obdarował króla i jego małżonkę oraz księcia królewskiego pamiątkowemi medalami jubileuszowemi. Po audjencji papieskiej egzotyczni goście odwiedzili kardynała sekretarza stanu.

—o—

Dekret o przedłużeniu

moratorjum mieszkaniowego.

Warszawa. W niedługim czasie ma się ukazać dekret Prezydenta Rzplitej o przedłużeniu moratorjum mieszkaniowego na czas letni.

Nie będzie obniżki komornego

Warszawa. W kołach gospodarczych utrzymują, że sfery rządzące są obecnie przeciwne rozporządzeniu, któreby zmierzyło do obniżki komornego.

—o—

Nowy prezes Polskiej Akademji Umiejętności

Kraków. Prezesem Polskiej Akademji Umiejętności na następny okres 5 lat wybrany został na dorocznem walnem zebraniu akademji profesor Uniw. Jag. dr. Stanisław Wróblewski, b. prezes N. I. K. autor wielu prac naukowych z zakresu prawa rzymskiego, prawa handlowego i in.

—o—

W gościnę do — Wronek

Warszawa. Został wywieziony z Warszawy szpieg Drezga, skazany na bezterminowe więzienie, które odbywać będzie we Wronkach, Żona jego, Okonek - Drezgowa, została przeniesiona do więzienia kobiecego w Fordonie.

—o—

Aresztowanie polskiego działacza

w Czeskim Cieszynie.

Morawska Ostrawa. Aresztowano w Czeskim Cieszynie obywatela polskiego b. dyrektor gimanzjum w Pszczynie a obecnie profesora gimnazjum w Cieszynie p. Franciszka Kulisiewicza. W dniu wczorajszym przewieziono go do więzienia przy sądzie okręgowym w Morawskiej Ostrawie. Aresztowanie miało tło polityczne, Prof. Kulisiewicz znany jest wśród ludności polskiej w Czechosłowacji jako gorący pracownik społeczny i oświatowy.

Godzina święta w Rzymie

Miasto Watykańskie. W bazylice watykańskiej Ojciec św. wraz z ludem rzymskim odprawił Godzinę Świętą specjalnie wyznaczoną dla Rzymu. Bazylikę wypełniły nieprzebrane rzesze wiernych z 13 kardynałami i korpusem dyplomatycznym w komplecie na czele. W Godzinie Świętej wziął udział JEm. Ks. Kardynał Prymas Hlond, liczni biskupi i duchowieństwo. Cztery okolicznościowe przemówienia, przeplatane śpiewem liturgicznym, wygłosił ks. arcybiskup Salotti, wzywając wiernych do adoracji, dziękczynienia, za dośćuczynienia i czci dla Boga utajonego w Eucharystji.

—o—

Jubileuszowe nawiedzenie

bazyliki św. Piotra przez Ojca św.

Miasto Watykańskie (KAP). Dn. 23 bm. Ojciec św. zeszedł dobazyliki watykańskiej, w celu odprawienia jubileuszowego nawiedzenia bazyliki, wysłuchania kazania wielkopost nego i uczczenia krzyża św. Marcelego, w tych dniach wystawionego w bazylice. Po adoracji Ojciec św. wysłuchał kazania i uczcił wystawione relikwje.

Samolot niemiecki nad Francją

Paryż. „Le Petit Journal" donosi z Metzu, że 17 marca samolot niemiecki przeleciał na bardzo małej wysokości nad strefą ufortyfikowaną w okolicach Bitche. Samolot ten miał się nawet opuścić na ziemię.

Deszcz i mgła położyły kres podróży tego tajemniczego lotnika, który odleciał w kierunku Sturzelerhon Zdołano jednak zidentyfikować samolot. Jest to jednopłatowiec, oznaczony cyfrą „D. 160" i znakiem swastyki hitlerowskiej na sterach.

Gwałtowny wybuch w stanie Teksas

Nowy Jork. W Rosita w stanie Teksas wskutek wybuchłu zginęło 10 osób, a 12 odniosło ciężkie obrażenia.

Wybuch nastąpił w szybie kopalni na głębokości 130 m. z taką siłą, iż w całej okolicy Rosity odczuto gwałtowny wstrząs. Ludność w przestrachu wybiegła na ulice i pola, sądząc, że to jest trzęsienie ziemi. Panikę jednak wkrótce opanowano, gdy przekonano się o istocie wypadku.

Zakłady w Roscita są największą w Stanach Zjednoczonych przetwórnią węgla kopalnianego.

Szwedzki żaglowiec osiadł na mieliźnie

Gdynia. Dziś w nocy w czasie mgły szwedzki trójmasztowiec żaglowy „Svanen", który szedł po ładunek drzewa do Gdańska, osiadł na mieliźnie na wysokości Błot Karwińskich w odległości około 80 metrów od brzegu. Biuro holowniczo-ratownicze „Żeglugi Polskiej" zaraz po otrzymaniu wiadomości o powyższym wypadku wysłało holownik ratowniczy „Ursus".

Kanc. Dollfuss o konkordacie i nowej konstytucji

Wiedeń. (KAP). W wywiadzie o wynikach konferencji rzymskiej, kanclerz Dollfuss omówił również kwestję konkordatu, który Austrja zawarła z Watykanem w roku ubiegłym. Szef rządu austrjackiego zaznaczył, że w rozmowach z kardynałem sekretarzem stanu Pacelim raz jeszcze poddał gruntownej analizie poszczególne postanowienia konkordatu. Praca ta była konieczna ze względu na nową konstytucję austrjacką, której projekt, jak wiadomo, jest już na ukończeniu. Chodziło o zharmonizowanie różnych punktów konkordatu z przepisami uzgodnienia poglądów. Kanclerz już dziś może stwierdzić, że konferencja rzymska i w tej także dziedzinie zakończyła się podkreśleniem całkowitej jednomyślności poglądów. Wyjaśnienia swoje Dollfuss zakończył uwagą, że najbliższy okres czasu w Austrji zostanie poświęcony przedewszystkiem kontynuowaniu pracy nad nową konstytucją.

—o—

Smierć wielkiego przyjaciela Polski

Londyn. (KAP). Zmarł tutaj zasłużony kapłan i wielki przyjaciel Polski, ks. Magrath, który na krótko przed śmiercią wygłosił na uroczystej akademji papieskiej wobec biskupa Meyers'a i ambasadora Skirmunta piękny odczyt o Piusie XI i jego stosunku do Polski. Dnia 15 bm. a więc na parę dni przed swą nagłą śmiercią, ks. Magrath wygłosił jeszcze drugi odczyt o Polsce ilustrowany przezroczami.

Na pogrzebie byli obecni ambasador Skirmunt, konsul Hulanicki, wyżsi urzędnicy ambasady i konsulatu oraz liczne tłumy wiernych. Polska traci w zmarłym serdecznego i oddanego przyjaciela.

—o—

Protest ambasadora niemiec.

w Moskwie przeciw aresztowaniu kapłanów.

Berlin. (KAP). Donoszą tu z Moskwy, że wobec ostatnio dokonanych aresztowań 10 księży katolickich i 9 pastorów obywateli sowieckich pochodzenia niemieckiego, ambasador niemiecki w Moskwie złożył rządowi sowieckiemu oficjalny protest. W wywodach swoich przedstawiciel Rzeszy powołał się na niedawne oświadczenie Litwinowa w Ameryce, że prześladowanie religijne w Sowietach ustało.

Nie słyszeliśmy dotąd, by nasze M. S. Zagranicznych, lub ambasador polski w Moskwie protestowali przeciwko więzieniu i prześladowaniu katolików pochodzenia polskiego. Przyp. redakcji.

—o—

Notowania złotego w Berlinie

Berlin. Giełda berlińska rozpoczęła oficjalne notowania złotego. Notowano: dewiza na Warszawę 47,275, wypłaty na Polskę 47,375—47,235,—47,435.

Hanka Ordonówna

procesuje się.

Warszawa. Przed sądem apelacyjnym toczyła się sprawa znanej artystki Ordonówny, która jadąc z Wilanowa samochodem padła ofiarą wypadku. Mianowicie na przejeżdżający samochód spadła topola i potłukła artystkę. Ordonówna domaga się od warszawskiego sejmiku odszkodowania w wysokości 85 tys. złotych.

Sąd okręgowy przyznał jej tylko 14 tys. tytułem zwrotu kosztów leczenia oraz utraconych zysków z powodu niemożności zorganizowania imprezy artystycznej. Sąd apelacyjny postanowił ogłosić decyzję dopiero za kilka dni.

POTĘGA POLSKI— TO MORZE

Hilary Kłos

Pieniądz

(Rozwój, charakter i kwestja wartości pieniądza).

System pokrycia pieniądza papierowego przez dewizy i złoto jak widać wyparł na razie przedwojenny system złoty, lecz zdaje się, że w przyszłości wróci ponownie do systemu złotego jak Polska już uskuteczniła.

Oprócz pieniądza pełnowartościowego (papierowego), wydawanego przez bank emisyjny (u nas Bank Polski) wydaje Skarb Państwa czyli rząd nieniądz podwartościowy jak bilon i monety srebrne. Rząd polski jest upoważniony do wydawania bilonu do 180 miljonów złotych a srebra do 140 miljonów złotych, czyli łącznie do 320 miljonów złotych. Obecnie posiadamy bilonu i srebra w obiegu około 280 miljonów złotych. Pieniądz ten oczywiście niema pokrycia oprócz metalu w nim samym zawartego. Wartość metalu w tej monecie jest znacznie mniejsza od nominalnej wartości i tak nowe 10-cio złotówki srebrne zawierają 22 gramów srebra którego cena targowa wynosi 5 groszy, więc zawiera srebra za 1,20 zł, więc korzyści Skarb Państwa z takiej monety czerpie we wysokości około 8,50 zł.

Podobnie przedstawia się i z bilonem. Niedawno mieliśmy w obiegu dwu- i pięcio - złotówki srebrne, lecz te wycofano i przemianowano na zwiększoną wartość nominalną jak na pięcio i dziesięcio złotówki. Wskutek samego przetopnienia dwu złotówek na pięcio - złotówki, pięć złotówek na dziesięcio-złotówki, oraz wskutek bicia nowych ilości bilonu Skarb Państwa w poprzednim roku budżetowym uzyskał około 100 miljonów złotych, co w pewnej mierze ułatwiło załatanie deficytu budżetowego Skarbu Państwa.

O ile zbyt dużo rząd nie wydaje bilonu i srebra to pieniądz taki niepokryty polegający tylko na autorytecie Rządu nie szkodzi pieniądzowi bankowemu, jednakowoż w większej ilości jak w roku 1925, gdzie wartość bilonu dochodziła do 450 miljonów złotych stanowiło to wobec 950 miljonów złotych pieniądza bankowego poważny stosunek. Skutki były tak, że poważnie przyczyniło się do obniżki naszej waluty. Obecny stosunek bilonu do banknotów wynosi 25 proc. co w zupełności wystarcza a nawet przekracza w porównaniu do innych państw. Z tych też względów bilon nie posiada nieograniczonej mocy umarzania zobowiązań, czyli zapłaty. Podczas gdy monetami złotemi lub biletami bankowemi możemy nieograniczenie płacić należności, to bilonem można płacić tylko w następującej wysokości: n. p. 10 złotówkami do 1,000,— zł, 5-cio złotówkami do 500,— zł, dwu-złotówkami do 100,— zł, 1 złotówkami niklowemi do 50,— zł, resztę zaś bilonu jedne groszówkami do 50 groszówkami w wysokości do 10,— zł. Oczywiście z tego prawa mało kto korzysta, jednakowóż kasy państwowe muszą przyjmować bilon i srebro bez ograniczenia jak bilety bankowe.

Porównując ogólnie, czy pokrycie złotem lub dewizami i złotem jest lepsze, można jednakowoż stwierdzić, iż pokrycie tylko złotem jest lepsze od drugiego, gdyż system ten jest raczej inflacyjnym, poziomy cen zaś są bardzo wrażliwe i chwiejne. Jednakowoż dla gospodarki krajowej państw gospodarczo stosunkowo słabszych byłoby najlepiej, gdyby dla nich nie istniał system pokrycia pieniądza, gdyż te mając zwykle bilans handlowy deficytowy — wydają złoto nazewnątrz, tak że po pewnym czasie trzeba znów nową pożyczkę w złocie zaciągać, której już same odsetki trzeba złotem płacić. Złoto znów upłynie a dług nominalnie zostaje i tym sposobem silne państwa żyją w dużej mierze kosztem słabszych państw.

Wielkanocny numer „Dziennika Pomorskiego" ukaże się w znacznie zwiększonej objętości i jest najmilszą lekturą świąteczną, wobec czego

reklama

w tym numerze jest **najskuteczniejszą.**

Spieszcie więc zamówić

ogłoszenia

do numeru wielkanocnego „Dziennika Pomorskiego".

Złóż datek

chociaż groszowy na akcję challenge'ową Pomorza!

W dniu 31 marca 1934 roku akcja ta zbiórkowa kończy się

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 26 marca 1934 r.

„Wenta" Wincentek.

W niedzielę dnia 15 kwietnia rb Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia św Wincentego a Paulo urządza „Wentę" na sali hotelu Engla z bardzo urozmaiconym programem. Stowarzyszenie prosi o poparcie.

—o—

Miejskie Gimnazjum Żeńskie

w Chojnicach.

Konferencje klasowe i wywiadówka odbędą się w poniedziałek dn. 26 bm. o godz. 4. O godz. 3 pokaz i wykład z zakresu gospodarstwa domowego. O liczne przybycie Pań Matek prosi

Jadwiga Polachowska
przewodnicząca.

—o—

Osobiste.

Sekretarz miejscowego Towarzystwa Esperantystów (Pola Esperanto tsocio en Chojnice) p. Franciszek Lemańczyk ustanowiony został dekretem Universala Esperanto Asocio w Ghenevo (Wszechświatowy Związek Esperantystów w Genewie) z dnia 28. 2. 34 delegatem tegoż związku — (Delegito de U. E. A.) z siedzibą w Chojnicach.

—o—

Przedświąteczna niedziela

przyniosła wprawdzie dość ładne powietrze, które wywabiło setki ludzi na świeże powietrze, lecz nie przyniosła kupcom oczekiwanych dochodów. Sklepy były otwarte w godzinach popołudniowych od 13—17, lecz brak było w nich klienteli. Widoczny znak czasu. Wielkanoc zapowiada się zbyt cicho.

Zabawa Wiosenna.

Dowiadujemy się, że prace organizacyjne zabawy wiosennej, która odbędzie się pod protektoratem Pań stwa Wojewodostwa Kirtiklisów w dniu 7 kwietnia br. na rzecz powiatowego Komitetu W. F. i P. W. są w toku.

Wszystkie sekcje, przy licznym udziale członkiń i członków — ochoczo pracują, pragnąc, aby zabawa ta pozostawiła po sobie najmilsze wspomnienia i pozwoliła obecnym zapomnieć o troskach codziennych. Komitet przygotowuje moc niespodzianek.

Pragnąc, aby nastrój zabawy miał charakter prawdziwie wiosenny, Komitet zwraca się tą drogą do wszystkich Pań, które wezmą udział w zabawie z prośbą, aby zechciały wystąpić na zabawie w letnich sukienkach.

Dziennik Pomorski

w wydaniu niedzielnem nie ukazał się z powodu strajku drukarskiego.

—o—

Liga Morska i Kolonjalna.

Podajemy do wiadomości P. T. członkom, że Towarzystwo Wydawnictw perjodycznych: Tygodnika Ilustrowanego i Naokoło Świata za ofiarowało członkom L. M. i K. ulgi w prenumeracie 20 proc. Tak, że członkowie L. M. i K. płacą miesięcznie za Tygodnik Ilustrowany, miesięcznik Naokoło Świata i tom wartościowej powieści 5 zł 60 gr. miesięcznie, a nie 7 zł. jak normalnie.

Zarząd Koła podając powyższe do wiadomości członków prosi tych którzy zechcą z tej ulgowej prenumeraty korzystać, o zgłoszenie się do przewodniczącej sekcji naukowej p. dyr. Matysikowej — gimnazjum żeńskie godz. 11—12.

Zarząd Koła L. M. i K.

—o—

Z Rodziny Urzędniczej.

Zarząd Rodziny Urzędniczej powiadamia swych członków, iż w dn. 2 marca rb. o godz. 15, w sali Gimnazjum Żeńskiego pod kierownictwem Pani prof. M. Matysikowej — odbędzie się pokaz i wykład z dziedziny wynalazków gospodarstwa domowego.

Z zebrania zarządu Koła Przyjaciół Harcerstwa.

W dniu 20 marca br. o godz. 18 odbyło się zebranie zarządu miejscowego Koła Przyjaciół Harcerstwa w harcówce gimnazjum męskiego.

W zebraniu tym wzięli udział p. dyr. Korzeniowski, p. przełożona gimn. żeńsk. Matysikowa, opiekunowie drużyn harcerskich, komendantka hufca żeńskiego i kom. hufca męskiego oraz poszczególni drużynowi i drużynowe.

Przewodniczył p. kier. Wicech.

Omówiono szereg spraw organizacyjnych Koła oraz potrzeby drużyn i sposób ich realizacji. Poruszono opiekę nad drużynami oraz pracę harcerską — uchwalając równocześnie kilka ważnych i bardzo aktualnych projektów celem powiększenia zasobów materjalnych Koła.

Delegowano dwóch panów na zjazd Z. H. P. w Toruniu, gdzie będzie omawiany zlot harcerski, mający się odbyć w Charzykowie.

Harcerze nasi z radością witają zainteresowanie się ich pracą przez Koło Przyjaciół — to też z temwiększą energją biorą się oni do swych prac oraz z największą gotowością będą dopomagać — ile będzie w ich mocy w przedsięwzięciach K. P. H.

Ejp.

J. I. Kraszewski

Kordecki

Powieść historyczna

144) (Ciąg dalszy).

Postanowiono więc wziąć z dwóch boków kościół i kaplicę N. Panny, ogień skierować na nie i zmusić gorliwych o całość przybytku zakonników do poddania, grożąc zniszczeniem zupełnem. Miller miał tę myśl od początku, odwodzono go od niej; wyczerpawszy środki, postanowił przyprowadzić ją do skutku, i zaraz dnia następującego po nowych przysposobieniach na węgle wschodniopołudniowym rozpoczął czynny ogień.

Była to godzina chóru, zakonnicy wszyscy znajdowali się na nabożeństwie swojem; szmer modlitwy rozlegał się w kościele, gdy szwedzkie działa, wymierzone na samą świątynię, strzelać poczęły.

Miller wiele rachował na słabość murów długiemi oknami przeciętych i kierowano kartauny tak, aby podciąć u dołu mury i obalić je. Straszliwy huk zagłuszył modlitwę, ale jej nie przerwał; wtem usłyszano na dachu kościelnym druzgocące się krokwie i belki. Blady przestrach ogarnął starców, ale przytomność przeora, który się modlił nieulękły, nie dozwoliła uciekać... Ogień działowy co chwila stawał się żywszy, zdala dochodziły krzyki i łoskot niepokojący.

Wtem zdało się jakby gmach cały miał runąć i ziemia rozstępowała pod nim; wszyscy zakonnicy, oprócz przeora, na ziemię upadli; dym, pył kurzawa, gruzy napełniły przybytek... kula od kościoła Św. Barbary puszczona, rozbiwszy okno, z częścią muru ponad głowami mnichów, przeleciała w sam środek gmachu. W tej samej prawie chwili druga, w bok kaplicy w ścianę janitorjum uderzywszy, okna w niej połamała. Chwila to była okropna i popłoch niewyrażony, dalekie krzyki Szwedów, jęk bolesny zakonników zwiększały się razem z wrzawą boju i hałasem strzałów, wszyscy uciekać zaczęli, wołając:

— Matko Boża! Matko Boża! zmiłuj się nad nami!

Kordecki powolnie, ostatni zszedł z chóru i wstrzymał zbiegów spłoszonych.

— Tu miejsce nasze, tu! u Jej ołtarza... korzmy się i ufajmy, a nic nas nie dotknie...

Grzmiały działa, waliły się z wyżyny nadwątlonych cegieł ostatki, padały szyby okien i ramy, gdy przeor, uciekających zwoławszy głosem potężnym, uklęknąć im kazał, Święty Boże! rozległo się wśród huku strzałów. I działa zdawały się posłuszne modlitwie; drżeli mnisi, oczekując nowego wystrzału, ale już kula żadna nie śmiała przerwać pobożnego śpiewu. Dokończywszy pieśni, śpiesznie rozbiegli się paulini, Kordecki zamykał szereg, niezlękniony, poważny, zadumany, wtem za szkaplerz pochwycił go braciszek Paweł wylękniony i blady.

— Ojcze przeorze — brama!

— Cóż w bramie? jużciż nie Szwedzi?

— Nie, ale wzwód strzaskano, kula przebiła sklepienie i pogruchotała muszkiety wiszące w izbie Kaspra

— Znać już nie będą nam potrzebne — chłodno odpowiedział Kordecki.

Zamojski już był obejrzał tę szkodę i kierował odwetem celując działa z narożonej baszty.

Szkód znacznych nie było, na dachach, w części połamanych, ogień się nie wszczął, kule padające nadszczerbiły murów, ale nic nie obaliły. Szwedzi około południa musieli wstrzymać ogień, bo ich wielkie kartauny do ciągłego strzelania zbyt wiele brały prochu, a nie było go pod dostatkiem, musiano oszczędzać; z trafnego zaś strzału do kościoła i kaplicy wnoszono, że zakonnicy dosyć przerażeni być muszą, Czekano parlamentarzy, ale napróżno; nikt z klasztoru nie przybył; spodziewano się do wieczora, wyglądano, noc nadeszła, a twierdza nie dała znaku życia.

Ale w niej, niestety, nie tyle było odwagi i wytrwałości, ileby spodziewać się można. Strach znowu, rannemi kulami podbudzony, grał we wszystkich sercach, Kordecki udawał, że go nie widzi długo, wreszcie schadzki, namowy i szemrania szlachty w oczy skakać poczynały. U pana Płazy narada ciągła od rana do nocy, i coby mieli na mury pójść z innymi, to zasiędą u kuflów, straszą się Szwedami, lub opowiadają jacy to oni dla upokorzonych łaskawi, a nawet grzeczni. Jeden drugiego zachęca, aby iść do przeora i naglić o traktaty.

— To ksiądz, zwyczajnie ksiądz, — rzekł pan Płaza — nic nie rozumie, panu Zamojskiemu teraz w głowie desperacja, że go Szwedzi prześladować będą, a Czarniecki, wiadomo, choć go związ, to się bić będzie; wszyscy zacietrzewieni, pod nosem nie widzą, że lada chwila Szwed zdobędzie Jasną Górę.

— Co tu długo gadać — rzekł drugi — tu o naszą skórę chodzi, myśmy się tu schronili dla bezpieczeństwa, nie żeby głowami przypłacić i żonki Szwedowi oddać, albo niech nas puszczą, albo niech się poddaje — Już kiedy kule kościoła nie szczędzą, — rzekł trzeci — niedługo tu i nam się osiedzieć!

— Do przeora, do przeora! — zawołali wszyscy i wyszli gromadnie, hurmem przeciw księdzu Kordeckiemu.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Egzamin nauczycielski.

W dniach 21 i 23 bm. odbyły się w Chojnicach t. zw. egzaminy kwalifikacyjne dla nauczycieli i nauczycielek szkół ludowych podług nowego systemu nauki. Zdało egzamin 4 kandydatów tj. wszyscy, którzy się zgłosili i to pp. Synakiewicz Florjan Mania Jan, Langówna Halina i Federski Leon. Egzaminatorami byli w pierwszym wypadku Dyr. seminarjum w Kościerzynie p. Bamer, p. insp. Sowiński i p. kier. szkoły Kapiszewski. W drugim wypadku egzaminowali p. insp. Sowiński jako przewodniczący, p. wiceinsp. Nowotny, p. Wenskowski kierownik szkoły z Brus. Szkoły chojnickie mogą sobie policzyć za chlubę, że ich siły nauczycielskie wyszły tak zwycięsko z egzaminu, gdy podobno na prowincji rezultat nie był tak świetny.

Z POWIATU

Zebranie organiazcyjne koła „Polskiego Czerwonego Krzyża".

Lipnica. Z inicjatywy pana dr. Makomaskiego, lekarza powiatowego odbyło się d. 5. 2. 34 zebranie organizacyjne Koła P. Cz. K. w Lipnicy.

Zagajenia dokonał pan dr. Makomaski powierzając zarazem kierownictwo pierwszego zebrania panu nauczycielowi Baczkiewiczowi. Poczem omówił obszernie cele i zadania „P. Cz. K." i Drużyny ratowniczej.

Na członków tej nowej dobroczynnej placówki zapisało się 26 obywateli. Następnie wyłoniono zarząd w następującym składzie: prezes — p. Burkiewicz Feliks, sekretarz — p. Machut Bul.ała, skarbnik — p. Dumisz Jan. Pieśnią „Boże coś Polskę" zamknięto pierwsze zebranie Koła.

Z POMORZA

Ogólnopomorski strajk drukarzy

W ubiegły piątek rozpoczął się już poprzednio zapowiedziany strajk drukarski na całem Pomorzu czego powodem też było nieukazanie się wydania niedzielnego naszego „Dziennika Pomorskiego. Strajk został zakończony w sobotę o godz. 12, pisma pomorskie wychodzą nadal. Pracownicy zgodzili się rozpocząć pracę na warunkach dotychczas obowiązujących umów.

Srebrny jubileusz Kapłański

Lipusz. Gmina lipuska przeżyła wielki dzień. Duszpasterz jej ks. prob. Aleksander Wagner obchodził w dniu 21 bm. swój 25-letni jubileusz kapłaństwa. Lipusz był ślicznie na uroczystość tę przybrany. Ulica i domy były udekorowane świerkami, girlandami, emblematami i chorągiewkami kościelnemi i narodowemi.

Już o godz. 10 zebrała się prawie cała parafja przed plebanją, aby w uroczystej procesji odprowadzić swego proboszcza o godz. 10,30 do kościoła parafjalnego. Jubilat otoczony 10 księżami ekskortow. przez straż granicz. kroczył wśród szpaleru utworzonego przez towarzystwa kościelne i świeckie oraz dziatwy szkolnej do świątyni. Kroczył na czele ks. prob. Hassem z Wielkoski, który był katechetą jubilata, gdy uczęszczał do gimnazjum toruńskiego i był jego filomatą. Dalej szli za nim ks. dziekan Podlaszewski z Dziemian, proboszcz Kalisz z Stężycy, ks. Frost z Parchowa, ks. Pruszak z Sulczyna ks. Kitzermann z Leśna, prof. Dr. Priebe z Chojnic i inni. Do solennego nabożeństwa jakie odprawił ks solenizant, asystowali mu ks. Dr. Pryba i ks. Pruszak. Świetne kazanie okolicznościowe wygłosił ks. Kalisz. Po uroczystej mszy i odśpiewaniu Te Deum dziekował ks. jubilat zgromadzonym w serdecznych słowach za liczne przybycie i uświetnienie uroczystości. W tym samym porządku odprowadzono ks. jubilata z powrotem do plebanji. Tam przed werandą przemówił członek dozoru kościelnego i komisarz straży granicznej. Podczas okrzyku „Niech żyje", straż graniczna prezentowała broń. Po przemówieniach nastąpiły deklamacje dzieci.

Następnie ks. Jubilat przyjmował w plebanji życzenia poszczególnych delegacji, które składały od stowarzyszeń upominki.

Gości a mianowicie przybyłych z dalszych i dalekich stron a było ich 21, podejmował ks. Jubilat. Podczas obiadu wygłosił toast dla Jubilata jako pierwszy jego sędziwy praceptor ks. prob. Hasse a potem ks. dziekan Podlaszewski.

Głębokie wrażenie wywarło wspaniałe przemówienie w duchu kaszubskim i in lingua latina współmaturzysty toruńskiego i współfilomaty Jana Zielińskiego, aptekarza z Chojnic. Po jego słowach nastąpiło przemówienie prof. Dr. Pryby filomaty starogardzkiego, również w łacińskim języku. Mówców obdarzono rzęsiście pochwałami i nieustającemi oklaski.

Z nastaniem zmroku zebrali się po raz drugi parafjanie przed plebanją na przeciw której ustawiono rzęsiście oświetlony transparament z lampami elektrycznemi i reflektorem. Tu odbyły się deklamacje dzieci z SMP. oraz śpiewy chóru kościelnego. Owacje te zakończono pieśnią „Wszystkie nasze dziennie sprawy". Jeszcze należy zaznaczyć, że w uroczystościach jubileuszowych brał udział rodzony brat Jubilata Leon, prof. gimn. z Chojnic, który miał na sobie rolę gospodarza.

Dziękując serdecznie zebranym za ich tak liczny udział w uroczystościach pożegnał wszystkich ks. Jubilat słowami „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!"

Pożar nadgraniczny.

Tczew. W pobliżu granicy polsko-gdańskiej we wsi Kolniki, wybuchł groźny pożar u jednego z tamt. gospodarzy. Zaalarmowano straż pożarną z pobliskich Wsiółek oraz z Gdańska, ponieważ Kolniki własnej ochotn. straży poż. nie posiadają.

Zanim wezwana pomoc przybyła pożar przybrał szalone rozmiary tak że akcja ratunkowa mogła ograniczyć się jedynie do ratowania zagnożonych objęciem pożaru sąsiednich gospodarstw. Pastwą rozszalałych płomieni padły dwie wielkie stodoły wraz z maszynami rolniczemi, stajnie, wozownia oraz chlewy z żywym i martwym inwentarzem.

Część koni oraz bydła rogatego zdołano uratować. Straty, powstałe wskutek pożaru sięgają ok. 100 tys. guldenów gdańskich. Łuna pożaru widoczna była w promieniu ok. 5 klm. Przyczyny wybuchu pożaru dotąd nie zdołano ustalić.

Tegoż dnia we wsi Lubkowy pod Tczewem wskutek wadliwej budowy komina zapaliły się sadzie w domu mistrza rzeźnickiego, p. Jakóba Piechockiego. Zanim przybyła na miejsce straż pożarna, dom spłonął doszczętnie. Straty powstałewskutek pożaru są dość znaczne.

O racjonalnem czyszczeniu obuwia

Bardzo wiele pań nie potrafi odpowiednio utrzymać obuwia w porządku. Nie wie, że zupełnie inaczej trzeba czyścić pantofelki z zamszu czy reniferu, niż pantofle z giemzy lakieru czy atłasu.

Przedwszystkiem należy pamiętać o tem, żeby każda para pantofli była oczyszczona tego samego dnia, bezpośrednio po zdjęciu, a najpóźniej na drugi dzień rano. Mokre obuwie stawia się na prawidłach.

Nie należy nigdy zeskrobywać błota nożem, lub ostrem narzędziem gdyż w ten sposób bardzo łatwo można uszkodzić skórę, czy przeciąć nitki. Wilgotne błoto trzeba zmywać gąbką, albo mokrem gałgankiem. Suche błoto powinno oczyszczać się specjalną szczotką bardzo ostrą.

Obuwie lakierowane albo z błyszczącej giemzy, po wytarciu wilgotnym gałgankiem, czyści się niewielką ilością mleka, masła, śmietanki, albo białą pastą. Po nasmarowaniu trzeba czyścić do sucha miękką szczoteczką albo flanelowym gałgankiem.

Obuwie reniferowe albo zamszowe czyści się specjaln. szczotkami metalowemi i kamieniem w odpowiednim kolorze.

Pantofelki z lamy czyści się specjalnym proszkiem albo też kredą zakrapianą amonjakiem tak jak to się robi ze srebrem.

Pantofelki atłasowe czyści się lekiutko benzyną, eterem, mocną esencją herbaty (tylko atłasowe czarne) Trzeba tylko bardzo delikatnie zwilżać, żeby obuwie nie pozachodziło.

Również i codzienne obuwie powinno podlegać stałej i systematycznej pielęgnacji. Pantofle codzienne jako te, które nosi się stale do pracy, sportu, na spacery, powinny być wygodne, żeby nie utrudniały krążenia krwi i nie deformowały stopy. Obuwie wygodne i higjeniczne powinno być dokładnie dopasowane, by stopa nie poruszała się, podeszwy grube, zabezpieczające od wilgoci, obcasy niskie i szerokie.

Obuwie należy dokładnie wietrzyć, gdyż pot ujemnie wpływa na wartość i trwałość skóry. Obuwie powinno suszyć się powoli, na powietrzu, albo w miejscu przewiewnem, a nigdy przy ogniu.

Po starannem oczyszczeniu z błota i o ile zachodzi potrzeba po dokładnem wysuszeniu, należy natrzeć pastą, a potem wypolerować miękka szczotką i szmatą. Ważną rolę odgrywa gatunek pasty. Należy kupować wysoki gatunek pasty lub kremu.

Pantofle ze skóry żółtej czyści się po usunięciu błota wodą z mydłem celem zmycia pozostałych po błocie plam. Potem wyciera się je do sucha i czyści pastą albo kremem w kolorze skóry. Zupełnie nie jest wskazane używanie do bronzowego obuwia terpentyny, albo benzyny, gdyż odbarwiają one skórę.

Buty do nart, polowania, na ślizgawkę i wszelkie obuwie ze skóry grubej nie należy nigdy czyścić pastą lecz tłustym kremem. Naturalnie, przed nasmarowaniem należy buty oczyścić, wymyć, wysuszyć i dopiero natrzeć tłuszczem. Bardzo odpowiedni jest olej lniany.

Kredyty siewne dla Pomorza

Pomorskie Towarzystwo Rolnicze komunikuje zainteresowanym, iż memorjał jego, w sprawie kredytów siewnych, został przez władze centralne uwzględniony. Przydzielono więc dla Pomorza 300.000 zł. jako kredyt siewny i to 250.000 zł. Oddziałowi Państwowego Banku Rolnego w Grudziądzu i 50,000 zł. Oddziałowi P. B. R. w Gdyni. Kredyty te będą rozprowadzone dla wielkiej własności przez P. B. R. dla mniejszej przez Kasy Komunalnej względnie inne finansowo mocne instytucje kredytowe. Będą to kredyty sześciomiesięczne przy oprocentowaniu ca 5—6 proc

Zainteresowani winni składać wnioski bądź bezpośrednio do P. B. R., bądź za pośrednictwem Kas Komunalnych, podając: 1) obszar ogólny gospodarstwa, 2) obszar obsiewu, na który pożyczka ma być zaciągnięta, 3) kwota żądanej pożyczki, 4) zaofiarowane zabezpieczenie.

Zarządy Towarzystw Rolniczych Powiatowych winny skomunikować się z Kasą Komunalną i miejscowym Starostą celem opracowania sposobu rozoprządzenia kredytów w powiecie drogą przydziału zboża siewnego, ten bowiem sposób kredytowania spotka się z większem poparciem P. B. R. Koncepcje co do rozprowadzenia w naturze kredytów siewnych dla członków Kółek Rolniczych należy bezpośrednio przedstawić Państwowemu Bankowi Rolnemu w Grudziądzu.

Dyrekcja PTR.

Kursy

Dolary	5,25
Funty	27,02
Marki (bank.)	209,35
Marki (srebr.)	203,07
Guldeny (bank.)	172,29
Guldeny (srebr.)	167,12

LA ESPERANTA ANGULO

Delegito de U. E. A. en Chojnice

S.-ano Franciszek Lemańczyk, sekretario de Pola Esperanto Asocio — Chojnice estas starigata kiel Delegito de Universala Esperanto Asocio en Ghenevo kun lokigo en Chojnice.

Bydgoska giełda zbożowa.

Warunki: Handel hurtowny, parytet Bydgoszcz, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca, za 100 kg.

z dnia 24 3. 1934 r.

Żyto 20 ton	14,50—14,75
Pszenica 15 ton	17,00—17,25
Jęczmień brow.	14,50—15,50
Owies nowy	11,50—12,00
Mąka żytnia 65%	21,00—22,00
Mąka pszenna 65%	26,75—29,75
Otręby żytnie	10,00—10,50
Otręby pszenne grube	11,50—12,00
Rzepak	42,00—44,00
Rzepik zimowy	42,00—44,00
Croch Victoria	24,00—27,50
Groch Volgera	17,00—19,00
Mak niebieski	42.00—48,00
Gorczyca	32,00—34,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Poznańska Giełda Zbożowa.

Poznań, dnia 24. 3. 1933

Urzędowe notowania za 100 kg. w zł. fr. stacja Poznań

Pszenica	17.25—17 50
Żyto	14 50 14,75
Jęczmień przem. 68—69 kg.	14.75 15,25
Jęczmień przem. 64—66 kg.	14,25—14,75
Owies	11.50—11,75
Mąka żytnia (65 proc.	19.50—20,50
Mąka pszenna (65 proc.)	25.75—28.00
Otręby żytnie	10.25—11,00
Rzepak	
Wyka letnia	13.50—14,50
Peluszka	14.50—15 50
Groch Wiktorja	24.00—29.00
Groch Folgera	20.00—21.00
Słoma pszenna luzem	1,25— 1,50
„ pszenna prasowana	1,75— 2,00
„ żytnia luzem	1,25— 1,50
„ żytnia prasowana	1,75— 2,00
„ owsiana luzem	125,— 1,50
„ owsiana prasowana	1,75— 2,00
„ jęczmienna luzem	1,25— 1,50
„ jęzmienna prasowana	1,75— 2,00
Siano zwykłe luzem	5,75— 6,00
Siano zwykłe prasowane	6,25— 6,75
Siano nadnoteckie luzem	6,25— 6.75
Siano nadnoteckie prasow.	7,25— 7,75
Makuch lniany	19,25—19,75
Makuch rzepakowy	14,50—15,00
Makuch słonecznikowy	14,00—15,00
Srut Soja	19,50—20,00
Mak niebieski	42,00—48,00
Gorczyca	35.00—37.00
Seradela	12.00—13 00
Koniczyna czerwona	170.00—200.00
Koniczyna biała	60.00— 90.00
Koniczyna żółta odłuszcz.	90.00—110.00

Z KINA.

Dziś poraz ostatni wyświetla tut. kino wspaniały film japoński p. t. Madame Butterfly po cenach zniżonych 2-osoby na jeden bilet. Nadprogram polski tygodnik dźwiękowy P. A. T.

RUCH w TOWARZYSTWACH

Zebranie Stow. Pań Miłosierdzia św. Winc. a Paulo odbędzie się w **wtorek,** dnia 27. bm. o godz. 17,30. O liczne przybycie uprasza Zarząd.

„Lutnia". Lekcja śpiewu dla chóru mieszanego odbędzie się dzisiaj w poniedziałek 26 bm. o godz. 8 wiecz. w szkole. O komplet i punktualne przybycie chóru uprasza

Dyrygent.

Z Kółka misyjnego. Dziś w poniedziałek o godz. 8 wiecz. zebranie kółka misyjnego w szkole. Po zebraniu kółka misyjnego zbiórka druchen należących do kółka Eucharystycznego. Kółkowa.

Tow. Gimnast. „Sokół" Zebranie plenarne odbędzie się w wtorek, dn. 27 bm. o godz. 8 wiecz. w lokalu hotelu „Polonja". Uprasza się o gremjalny udział członków.

Zarząd.

Klub Tennisowy. We wtorek, dn. 27 marca 1934 o godz. 20 odbędzie się w hotelu Polonia roczne walne zebranie z porządkiem obrad statutowo przewidzianym, na które Szan. Członków niniejszem zaprasza

Zarząd.

NA WIELKANOC
Perfumy, wody kolońskie na wagę w różnych zapachach.
Farby, pokosty, lakiery, pendzle, szczotki do bielenia, froter oliwy.
Specjalność
Farbki do farbowania jaj, proszki oraz wszelkie korzenie do pieczenia
Drogerja Perfumerja wł. St. Klobecki
Chojnice **Rynek 21.**
Proszę zwiedzić wystawę okien.

Burmistrz Chojnice, dnia 24 marca 1934 r.
L. dz. 786/34 I.

Na mocy art. 35 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. nr. 35 poz. 294) oraz §§ 39 i 40 ordynacji miejskiej z dnia 30 maja 1853 r. zwołuję niniejszem zwyczajne jawne

posiedzenie Rady Miejskiej

na środę, dnia 28 marca 1934 r. o godzinie 18. w sali posiedzeń Rady Miejskiej

Posiedzenie Komisji Przygotowawczej odbędzie się we wtorek, dnia 27 marca 1934 r. o godzinie 18. w sali posiedzeń Rady Miejskiej.

Przedmioty obrad:

1. Uchwalenie budżetu dodatkowego na rok 1933/34.
2. Uchwalenie cesji pretensji hipotecznych
3. Uchwalenie statutu Miejskiego Gimnazjum Żeńskiego
4. Umorzenie należności za instalację gazową zaprowadzoną p. Niklewiczowi.
5. Sprzedaż nieruchomości miejskiej przy ul. Angowickiej nr. 16.
6. Budowa pomnika Najśw. Marji Panny na Nowej Ameryce (Osady)
7. Rozbiór cokołu pomnika na Pl. Jagiellońskim.

Na posiedzenie to zapraszam Panów Radnych Miejskich jakoteż i Członków Zarządu Miejskiego z prośbą o punktualne przybycie.

Tymcz. Burmistrz
/—/ Z. Hanula
Radca Wojewódzki.

Pianina
najlepszej jakości
dostarcza wprost z fabryki po cenach tanich
Największa w Polsce Fabryka Pianin
B. Sommerfeld

Bydgoszcz, ulica Śniadeckich 2.

Zakład elektro-radjotechniczny
K. WRYCZREKOWSKI,
Chojnice
tel. 111. **Gdańska nr. 21.**
Poleca:
aparaty krajowe oraz zagraniczne, przebudowa oraz elektryfikacja aparatów wszelkich systemów. Ładowania i naprawa akumulatorów.

KARTKI ŚWIĄTECZNE
poleca
Księgarnia Dzien. Pomorskiego
Chojnice, ulica Człuchowska nr. 13.

Świeżo paloną
=kawę=
po znanych cenach poleca
Albert Ludwig

Polecam na wiel anoc prima
mąkę pszenną
rakielską
000 funt 17 groszy
0000 funt 20 groszy
mąkę cesarską
w workach po 2,1/2 kg.
mąkę djamentową
w workach po 2,1/2 kg. w najprzedniejszych woreczkach. Przy zużywaniu powyższych gatunków mąki placek wielkanocny uda się pod gwarancją.
Jan Szyszke
Skład kolonjalny i delikatesów ul. Gdańska 32.

Dobrą kawę, herbatę dobre kakao
poleca
Merkur
Chojnice

Wyborową
mąkę pszenną
znanej dobroci i po niskiej cenie poleca
ALBERT LUDWIG

Naprawdę — Nie do poznania!
Tak zachwyca się każdy przy odbiorze garderoby, oddanej do
farbowania
i
czyszczenia
we firmie
Proebstla, Chojnice
ul. Człuchowska 3.

Tow. Hod. Drobiu „Goniec"
w **Chojnicach** poleca w wielkim wyborze
jaja wylęgowe
w cenie za mendel

leghorny białe	3,— zł
barnweldery czarne	3,— zł
plymouth roki	3,— zł
hamburskie srebrne	3,— zł
bramery	7,50 zł
minorka czarne	4,— zł
rhode - island	4,— zł

Zgłoszenia przyjmuje:
E. Pettke — Chojnice, ul. Młyńska 17.

Uczeń
syn uczciwych rodziców może się zgłosić.
Odlewnia metali i instalacja M. Damm, Dworcowa nr. 57.

Kino Dźwiękowe - Nowości telef. 88.
Dziś w poniedziałek. dnia 26 bm. o g. 8 15
poraz ostatni
Najpiękniejszy japoński film dźwiękowy zezonu pt.
„Madame Butterfly"
W roli głównej:
Sylvia Sidney, Cary Grant
Najlepsza kreacja aktorska, ciekawa treść, przepiękna muzyka
Nadprogram: polski tygodnik dźwiękowy P. A. T.
2-wie osoby na jeden bilet.

Obwieszczenie.
Dnia 28. 3. 1934 r. odbędzie się w Chojnicach **przy ul. Człuchowskiej 29** o godz. 12. publiczna licytacja ruchomości a mianowicie:
1 leżanki, 1 biurka dęb. 1 biurka sosnowego, 1 stołu okrągłego 16 krzeseł, 1 stolika oszac. na 585 zł.
Winkowski 40/34
Komornik Sądu Grodzkiego

Koniczynę czerwoną
koniczynę przelot
koniczynę białą
koniczynę szwedzką
tymoteusz
rejgras angielski
nasiona ogrodnicze
poleca
Albert Ludwig

Wyb. mąkę pszen.
cukier puder
rodzynki
migdały
cykata
skórkę pomarańczową
wanilja
palmine
olej jadalny
orzechy
daktyle
figi
poleca
Merkur,
Chojnice.

Prima **smołowiec**
smołę destylowaną
lepnik,
gwoździe tekturowe,
tkanina trzcinowa it. p.
poleca
Albert Ludwig

Kupno i sprzedaże

Z powodu wyprowadzki z Chojnic **sprzedam** mój
skład papieru
Rudnicka, Człuchowska 2.

Elegancki wózek dziecinny mało używany na niklowem podwoziu na sprzedaż
Strzeleka 6.

Modny wózek dziecięcy tanio na sprzedaż
Batorego 5.

Fuzja (tarczówka) prawie nowa, tanio na sprzedaż.
Gdzie wskaże administracja Dziennika.

Zdrowe 1 i 2 letnie
karpie
do hodowli, codziennie do oddania dopóki zapas starczy.
A. Buettner
Wysocki Młyn, poczta Silno pow. Chojnice,

Poszukuję kupna regału pod szkłem do towarów krótkich. Zgłoszenia do eksped. Dzien. Pomorskiego

TAPETY
nadszedł wielki transport.
Ceny bardzo niskie.
Odsprzedawcom rabat.
Drogerja K. Żak, Chojnice obok Magistratu, tel. 22

Jeżeli kto poszukuje
stanowiska
posiadłości
mieszkania
hipoteki
znaleźć to może
za pomocą ogłoszenia drobnego
w Dzienniku Pomorskim

Mieszkania wolne

Dwa pokoje umeblowane razem albo osob o ewentl. z kuchnią do wynajęcia.
Dworcowa 35.

Słoneczne 4 - pokojowe mieszkanie z kuchnią i komf. do wynajęcia.
Nowemiasto 7.

2 małe pokoje z kuchnią zaraz do wynajęcia.
Warszawska 5.

Redakcja i Admin: Chojnice, Człuchowska 13. — P. K. O. 201.332. — Konto bank.: Bank Powiatowy Chojnice, Miejska Kasa Oszczędności, Chojnice. — Telefon 44. — Adres telegr. „Dziennik Pom." — Skr. poczt. 33 — Druk i nakł. druk. „Dziennika Pom." w Chojnicach. Red. odp. Aleks. Markwicz, Chojnice, ul. Mickiewicza 19. — Redaktor przyjmuje od godz. 11—12. — Wydawca Władysław Juljusz Schreiber w Chojnicach.